

Správa

o realizácii prieskumu zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú cudzincov v meste Nitra

Karol Gunda

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active
citizens fund**

Projekt Vytvorenie Komunitného centra pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Realizácia projektu je kofinancovaná z dotácie mesta Nitra

Prieskum bol vykonaný v rámci realizácie projektu COMIN v čase od októbra 2019 až jún 2020. V prvej fáze boli definované okruhy informácií, ktoré slúžili ako doplnok k situačnej analýze a budú jedným z podkladov k vypracovaniu stratégie mesta Nitra v oblasti sociálnej inklúzie cudzincov pracujúcich a žijúcich v meste Nitra. Súčasťou prvej fázy bolo aj vytvorenie a odsúhlasenie dotazníka, ktorý slúžil ako rámec získavania informácií. Dotazník tvorí prílohu k tejto správe.

Druhá fáza bola zameraná na získavanie informácií za účelom identifikácie zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú cudzincov. Nasledovalo triedenie so zameraním na dosiahnutie čo najplastickejšieho výsledku. Išlo o to, aby výsledok nebol ovplyvnený veľkosťou, zameraním alebo lokalizáciou zamestnávateľa.

Tretiu fázu tvoril vlastný terénny prieskum, pozostávajúci z vyplnenia dotazníka a pohovoru s relevantným pracovníkom firmy.

Štvrtá fáza bola zameraná na sumarizáciu, vyhodnotenie dát a vypracovanie prezentácie.

Okruhy informácií

Okruhy informácií boli navrhnuté a následne odsúhlasené vedením mesta Nitra. Týkali sa najmä:

- Počty cudzincov pracujúcich z jednotlivých krajín
- Problémy, ktoré zamestnávateľ vníma v súvislosti so zamestnávaním cudzincov (najmä: ubytovanie, znalosť jazyka, znalosť právnych predpisov, znalosť zvyklostí, zdravotné zabezpečenie, iné)
- O akých pracovníkov má zamestnávateľ záujem (muži, ženy, vzdelanie, krajina pôvodu, prax, forma zamestnania, iné)?
- Aké služby (aktivity) poskytuje zamestnávateľ cudzincom? (školenia, individuálne poradenstvo, jazykové kurzy, lekárska starostlivosť, ubytovanie, škôlky, jasle pre deti zamestnancov)
- Čo očakáva zamestnávateľ od Mesta Nitra, NKN, projektu COMIN (napr: vzdelávanie alebo poradenstvo v oblasti pracovného práva zamestnávania cudzincov, jazykové kurzy, kultúrne a spoločenské aktivity, iné)
- Mienkotvorné osoby v jednotlivých komunitách

Informácie o zamestnávateľoch a ich triedenie,

Podkladom bola hlavne štatistika z ÚPSVaR Nitra, kde bolo kde bolo definovaných 210 zamestnávateľov zamestnávajúcich pracovníkov z EU/EHP a z tretích krajín. Následne bolo vytypovaných 48 zamestnávateľov podľa kľúča:

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Projekt Vytvorenie Komunitného centra pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Realizácia projektu je kofinancovaná z dotácie mesta Nitra

- Zameranie (priemysel, stavebníctvo, doprava, iné)
- Veľkosť (veľké podniky nad 300 zamestnancov, stredné podniky do 300 zamestnancov, pracovné agentúry, inštitúcie)
- Lokalizácia zamestnávateľa (Priemyselný park, Krškany, mesto, mimo mesta Nitra a súčasne zamestnanci bývajú v meste Nitra)

Terénny prieskum

Terénny prieskum bol začatý v mesiaci február 2020 a následne v mesiaci marec prerušený z dôvodu pandémie COVID 19. Pokračovalo sa až v máji 2020, kedy už boli uvoľnené opatrenia a bolo možné sa stretávať. Z vytypovaných zamestnávateľov poskytlo informácie 30 subjektov. Z výskumu kontaktovaných zamestnávateľov vyplýva, že najväčšie skupiny cudzincov sú z krajín: Ukrajina 1383; Srbsko 362; Gruzínsko 56; Zo zdroja štatistiky z ÚPSVaR zo dňa 11.7.2020 je stav celkovo v okrese Nitra v tabuľke:

Bielorusko	2
Bosna a Hercegovina	44
Brazília	7
Čína	1
Filipíny	48
Gruzínsko	76
India	28
Japonsko	9
Kirgizsko	3
Macedónsko	15
Moldavsko	53
Rusko	10
Srbsko	417
Thajsko	15
Turecko	4
Ukrajina	1 733
Venezuela	1
Vietnam	29

10 zamestnávateľov, ktorý zamestnávajú najviac cudzincov v okrese Nitra

Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o.
ROBI, spol. s.r.o.
Foxconn Slovakia, spol. s r.o.
TRANSFER International Staff k.s.
Syncreon Slovakia s. r. o.
EDYMAX Personal Management a. s.
MATADOR Automotive Vráble, a.s.
JASPLASTIK-SK spol. s r.o.
Semecs, s.r.o.
ARRIVA NITRA a.s.

Zvládnutie nových podmienok života je podľa zamestnávateľov najväznejším problémom cudzincov. Prejavuje sa to najmä v tom, že neovládajú slovenský jazyk, nepoznajú naše právne predpisy, nepoznajú spôsoby zamestnávania, nepoznajú kultúrne zvyklosti, majú rozdielne stravovacie zvyklosti a pod. Zladenie sa s novým prostredím trvá v priemere 6 mesiacov.

Ďalším okruhom problémov je zdravotná starostlivosť. Zamestnávatelia si splnia zákonom stanovenú povinnosť vstupnej prehliadky, ale ďalšia zdravotná starostlivosť je pre zamestnaných cudzincov často nedostupná. Aj keď sú všetci zdravotne poistení, lekári ich nechcú brať do evidencie, lebo na krátko dobu (3 – 6 – 9 mesiacov) sa im to neoplatí. V prípade zdravotných problémov, zamestnávatelia siahajú po neštandardných prostriedkoch.

Zamestnávatelia sa sťažujú na dlhé čakacie lehoty pri vybavovaní povolení. Stretávajú sa často s nedodržovaním zákonom stanovených lehôt. Vyvoláva to stres na strane zamestnávateľov, ako aj budúcich zamestnancov. Komplikuje im to optimálny chod podniku.

Nedostatok ubytovacích kapacít je chronický problém. Zamestnávatelia volajú po kvalitných ubytovaniach a po nájomných bytoch. Súčasnú situáciu riešia prenájmom alebo kúpou vlastných bytov a následne ich poskytujú svojim zamestnancom. Častou praxou je aj príspevok na ubytovanie.

Čiastkovými problémami sú národnostné nezhody jednak s domácim obyvateľstvom, ale aj medzi cudzincami navzájom. Často sú sýtené politickými nezhodami. Jeden so zamestnávateľov, aby sa vyhol tomuto problému, zamestnáva pracovníkov iba z jedného štátu.

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Projekt Vytvorenie Komunitného centra pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Realizácia projektu je kofinancovaná z dotácie mesta Nitra

Napriek uvedeným problémom, mnohí využívajú zamestnávanie cudzincov. Majú záujem najmä o zdravotne spôsobilých a manuálne zdatných pracovníkov. Každá firma má spôsob ako zaškoliť pracovníkov. Dopravné spoločnosti majú záujem o vodičov MV všetkých skupín. Logistické firmy o vodičov vysokozdvížných vozíkov. Záujem je aj o IT odborníkov s AJ a NJ. Ako aj štatistika krajín ukazuje, najväčší záujem je o pracovníkov z bývalých krajín ZSSR, Juhoslávie.

Napriek problémom so zamestnávaním cudzincov, spoločnosti nedostatok pracovnej sily riešia práve doplnením takýmito pracovníkmi. Súčasne si uvedomujú, že bez dodatočných služieb sa to nedá. Takmer všetky spoločnosti zabezpečujú ubytovanie a základnú zdravotnú starostlivosť. Veľmi častá je aj doprava. Toto má rôzne formy, zväžanie pracovníkov autobusmi, príspevok na vlastnú dopravu a v jednom prípade zamestnávateľ poskytol vlastné autá na dopravu. Všetci zamestnávatelia deklarujú, že nerobia rozdiely medzi domácimi a zahraničnými pracovníkmi. Hlavne veľké spoločnosti organizujú firemné akcie a na nich dostávajú priestor aj zahraniční pracovníci. Niekoľko spoločností potvrdilo, že v prípade potreby so zreteľom na ich situáciu, poskytujú pracovníkom zálohu na mzdu. Jazyková výuka slovenčiny sa organizuje iba ojedinele. Poskytované služby majú za cieľ stabilizovať pracovnú silu a zároveň ušetriť vstupné náklady, ktoré sú vyššie ako u domácich občanov.

Zamestnávatelia očakávajú od mesta Nitra najmä:

- Dostatok vhodných ubytovacích kapacít
- Možnosť jazykového vzdelávania – SJ
- Podpora organizácie aktivít na podporu inklúzie a vzájomného poznávania kultúr
- Podpora nediskriminácie a programov na vzájomnú toleranciu
- Dostupný tlmočník
- Online platforma v ukrajinčine, kde budú informácie pre adaptáciu
- Kľúčové informácie dostupné aj v tlačenej podobe/letáky a pod.
- MHD do Priemyselného parku Sever II
- Konzultácie a poradenstvo pre pracovníkov

Odporúčania

- Pravidelná komunikácia so zamestnávateľmi za účelom, čo najdetailnejšie poznať problémy pri zamestnávaní cudzincov a zdieľať skúsenosti pri ich riešení
- Pravidelne informovať o aktivitách mesta zamestnávateľov a pripomínať im všetko, čo mesto alebo ďalšie inštitúcie robia pre integráciu cudzincov
- Organizovať jazykové vzdelávanie SJ, využiť na to spoluprácu so študentami – dobrovoľníkmi
- Vytlačiť brožúrky s kľúčovými informáciami
- Vypracovať dlhodobý (1 rok) plán kultúrnych, spoločenských vzdelávacích a športových podujatí a informovať o nich zamestnávateľov a tiež pracovníkov
- Iniciovať spoluprácu so zamestnávateľmi pri organizovaní podujatí

